

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen, doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht. De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over veteranen, niveau B**Vooraf**

In opdracht van het Nederlands Veteraneninstituut ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond veteranen, want op zaterdag 29 juni is het Veteranendag.

Deze Extra les staat helemaal in het teken van deze dag. Hoe is Nederlandse Veteranendag ontstaan en waarom en wat is er die dag allemaal te doen? Met deze video uit 2022 kun je de leerlingen een indruk geven van hoe zo'n dag er ongeveer uitziet:

www.youtube.com/watch?v=i9DWIsKSJkc (02:59)

Wil je een veteraan in de klas uitnodigen om aanvullend op de les te vertellen over thema's als vrede, vrijheid en oorlog? Dat kan. Meer daarover kun je lezen op de website:

www.nlveteraneninstituut.nl/educatie/

Lesoverzicht

Onderwerp	Nederlandse Veteranendag 2024
Lesdoel	De leerlingen kunnen de tekst actief lezen aan de hand van sleutelvragen. Na het lezen van de tekst kunnen zij een zintuigenschema invullen en een fictief verslag schrijven van Veteranendag 2024, aan de hand van een schrijfkader. Tot slot kunnen de leerlingen een wervende flyer ontwerpen.
Leesdoel	Na het lezen van de tekst weten de leerlingen wat de Nederlandse Veteranendag precies is, hoe deze dag ontstaan is en waarom deze dag in het leven is geroepen. Ook weten zij wat er tijdens deze dag te zien en te doen is.
Opdracht 1	Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden
Opdracht 2	Sleutelschema: een zintuigenschema invullen
Opdracht 3	Schrijfopdracht: schrijven van een fictief verslag
Opdracht 4	Een flyer ontwerpen (extra opdracht)
Referentieniveau	De tekst is geschreven op Nieuwsbegripniveau B en sluit aan bij referentieniveau 1F.

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Feest en herdenken op Nederlandse Veteranendag* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- eventueel de woordenlijst (verderop in deze handleiding);
- losse A4'tjes voor het ontwerpen van de flyer voor opdracht 4, en verdere benodigdheden (kleurpotloden/stiften, scharen, plakstiften etc.);

- een computer met internet voor opdracht 4, zodat de leerlingen online naar impressiefoto's van vorige Veteranendagen kunnen zoeken.

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen van Nieuwsbegrip ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen, verbanden leggen en inferenties maken en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, inferenties te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Kennen de leerlingen Veteranendag? Hebben ze deze dag al eens bezocht? Bekijk ook de foto's bij de tekst. Wat zien ze daar?
- Laat de leerlingen een leesdoel formuleren of vertel ze het gegeven leesdoel. Leg eventueel kort uit wat actief lezen precies inhoudt (zie toelichting hierboven).
- Begeleid zelf eventueel een instructiegroepje. Maak daarbij gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. Deel eventueel ook de woordenlijst uit (zie pagina 5). Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan opdracht 1 en 2. Opdracht 3 wordt eerst individueel en daarna in groepjes gedaan. Opdracht 4 is een extra opdracht. Maak eventueel een keuze uit de opdrachten.
- Leerlingen die dat aankunnen gaan zelfstandig aan de slag. Ze aan de slag met de tekst en het werkblad Actief lezen en ze beantwoorden de sleutelvragen die bij de tekst staan. Bij opdracht 2 vullen de leerlingen een zintuigenschema in.
- Opdracht 3 is een schrijfopdracht. De leerlingen schrijven met behulp van een schrijfkader voor Omroep West een fictief verslag van de Veteranendag 2024. Na het schrijven geven de leerlingen feedback op elkaars teksten.
- Opdracht 4 is een extra opdracht. De leerlingen ontwerpen een flyer om bezoekers te werven voor de Veteranendag op 29 juni 2024.
- Nabespreking: check of leesdoel en leesdoel bereikt zijn. Laat de leerlingen eventueel zelf hun antwoorden controleren en bespreek waar ze moeite mee hadden.
- Neem de werkbladen Actief lezen in om inzicht te krijgen in het werk van de verschillende groepjes.

OPDRACHT 1 Actief lezen

1. Werk klassikaal of in groepjes bij het lezen van de tekst. Maak gebruik van de modeltekst op de volgende bladzijde, de sleutelvragen en de hulpvragen. De leerlingen kunnen daarnaast de woordhulp gebruiken. Geen hen eventueel ook een woordenlijst (zie pag. 5).
2. De leerlingen gaan daarna zelfstandig aan de slag. Bespreek klassikaal de antwoorden op de sleutelvragen.

Modeltekst

Modellen van de inleiding m.b.t. actief lezen en vragen stellen:

Zeg bijvoorbeeld het volgende: *De titel van de tekst is: **Feest en herdenken op Nederlandse Veteranendag**. Nederlandse Veteranendag, wat is dat precies? Op de foto bij de tekst zie ik een hele groep militairen in een officieel uniform marcheren. In het onderschrift lees ik dat 'het defilé langs koning Willem-Alexander trekt'. Wat is een defilé eigenlijk? Als ik naar de foto kijk, ziet het er allemaal wel officieel uit. Ik ben benieuwd wat zo'n veteranendag precies inhoudt. Ik lees eerst maar eens de inleiding van de tekst.*

Wist je dat er in Nederland ruim 100.000 veteranen zijn? *Wow, ruim 100.000? Dat zijn er heel veel. Maar wat zijn veteranen eigenlijk? Een veteraan is iemand die op militaire missie is geweest. Aha, dat staat hier. Maar wat bedoelen ze met een 'militaire missie'? Misschien wordt dat later in de tekst uitgelegd.*

Om al die veteranen te eren, wordt al sinds 2005 de Nederlandse Veteranendag georganiseerd. Dit jaar is dat op 29 juni. Je kunt er zelf ook naartoe. *Waarom zou ik naar deze dag toe willen? Wat is er allemaal te doen? Ik hoop dat ik dat in de tekst ga lezen.*

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde ook vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen. Leg uit: *als je in je groepje actief aan het lezen bent, bespreek je waar elk stukje over gaat. Je stelt vragen en je probeert achter de betekenis van onbekende woorden te komen. Ook bespreek je wat het belangrijkste is van het stukje tekst. Bij elk stukje horen ook sleutelvragen. Die beantwoord je tijdens het lezen van de tekst.*

Let op: De hulpvragen bij de sleutelvragen hieronder zijn bedoeld als extra aanwijzingen bij de sleutelvragen. Gebruik de hulpvragen alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig.

Sleutelvragen en hulpvragen**Inleiding**

geen sleutelvraag

Let op! De eerste hulpvraag bij een stukje is altijd: *Wat heb je in het stukje gelezen?*

Veteranendag in Nederland en daarbuiten

Sleutelvraag 1: Hoe komt het dat de Nederlandse Veteranendag elk jaar op de laatste zaterdag van juni wordt gevierd? Beschrijf het kort, in je eigen woorden.

Hulpvraag 1a: Wat lees je in regel 10 tot en met 14?

Hulpvraag 1b: Wat betekent **in eerste instantie** (regel 10)?

Hulpvraag 1c: Een datum vindt elk jaar op een andere dag van de week plaats. Denk maar aan je eigen verjaardag.

Veel festiviteiten

Sleutelvraag 2: Wat is er tijdens Nederlandse Veteranendag in Den Haag allemaal te zien en te doen?

Hulpvraag 2a: Wat lees je in regel 18-26?

Hulpvraag 2b: Wat is een **defilé** (regel 22)? Zoek het eventueel op in de woordenlijst. En kijk naar de afbeelding boven de tekst.

Sleutelvraag 3: Hoe kun je ook buiten Den Haag zien dat het Nederlandse Veteranendag is?

Hulpvraag 3a: Wat lees je in regel 28?

Hulpvraag 3b: Hoe ziet het straatbeeld op bijvoorbeeld Koningsdag eruit?

Kameraadschap**Sleutelvraag 4: Wat hoopt de organisatie van de Nederlandse Veteranendag nog meer met de Veteranendag te bereiken?**

Hulpvraag 4a: Lees regel 35-36 nogmaals. Waarnaar verwijst het verwijswoord **dat** in regel 36?

Hulpvraag 4b: Wat is **kameraadschap** (regel 35)? Zoek het eventueel op in de woordenlijst.

Na het lezen**Sleutelvraag 5: Voor het lezen van de tekst heb je nagedacht of je de Nederlandse Veteranendag op 29 juni wel of niet wilt bezoeken. Hoe denk je daar nu over, nu je de tekst hebt gelezen? Leg je antwoord uit.****OPDRACHT 2 Sleutelschema: een zintuigenschema invullen**

De leerlingen verplaatsen zich in het perspectief van een veteraan die deelneemt aan de Veteranendag en vullen vanuit dat perspectief het schema in. Laat de leerlingen hun schema met elkaar uitwisselen en bespreken wat ze zien. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er en hoe zijn die te verklaren?

OPDRACHT 3 Schrijfo opdracht: een verslag schrijven

1. Lees en bespreek de uitleg over de kenmerken van een verslag. Laat de leerlingen ook het verslag van Omroep West van 2023 lezen.
2. De leerlingen gebruiken het schrijfkader om hun verslag te schrijven.
3. Als de leerlingen klaar zijn met hun tekst, lezen zij die eerst zelf nog eens helemaal door. Vervolgens wisselen zij hun tekst uit met die van een klasgenoot en geven de leerlingen elkaar opbouwende feedback. Wat vinden zij goed aan de tekst van de ander, welke tips hebben zij om de tekst nóg beter te maken?

OPDRACHT 4 Een flyer ontwerpen (extra opdracht)

1. Verzamel eventueel (online) van tevoren enkele voorbeelden van flyers, die als voorbeeld kunnen dienen.
2. De leerlingen zoeken op internet naar aansprekende foto's van Veteranendagen uit het verleden, bijvoorbeeld via: www.flickr.com/photos/veteranendag/albums. Daarnaast gebruiken zij hun creativiteit om de flyer mooi vorm te geven.
3. Hang alle flyers op in de klas. De leerlingen stemmen welke flyer zij het mooist/best vinden. Bespreek ook de argumenten voor hun keuze!

Woordenlijst

het evenement = de openbare gebeurtenis

het defilé = stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

het kameraadschap = de band tussen vrienden

Woordenlijst

het evenement = de openbare gebeurtenis

het defilé = stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

het kameraadschap = de band tussen vrienden

Woordenlijst

het evenement = de openbare gebeurtenis

het defilé = stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

het kameraadschap = de band tussen vrienden

Woordenlijst

het evenement = de openbare gebeurtenis

het defilé = stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

het kameraadschap = de band tussen vrienden

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Veteranendag in Nederland en daarbuiten

Antwoord op sleutelvraag 1:

Veel festiviteiten

Antwoord op sleutelvraag 2:

Antwoord op sleutelvraag 3:

Kameraadschap

Antwoord op sleutelvraag 4:

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 5:

Antwoorden

OPDRACHT 1 Sleutelvragen

Tijdens het lezen	
Inleiding	geen sleutelvraag
Veteranendag in Nederland en daarbuiten	<p>1. Hoe komt het dat de Nederlandse Veteranendag elk jaar op de laatste zaterdag van juni wordt gevierd? Beschrijf het kort, in je eigen woorden.</p> <p><i>De eerste Veteranendag werd georganiseerd op 29 juni, de geboortedag van prins Bernhard. Maar het bleek handiger om Veteranendag op een zaterdag te vieren. Daarom vindt het nu plaats op elke laatste zaterdag in juni, in de buurt van 29 juni dus.</i></p>
Veel festiviteiten	<p>2. Wat is er tijdens Nederlandse Veteranendag in Den Haag allemaal te zien en te doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • een plechtigheid in de Koninklijke Schouwburg. De koning is daarbij aanwezig; • een uitreiking van onderscheidingen en medailles aan militairen die net terug zijn van een missie. Dit gebeurt op het Lange Voorhout; • een fly-past (een ceremoniële vlucht van een groep militaire vliegtuigen) bij het begin van het defilé; • een defilé van veteranen en actief dienende militairen door de binnenstad van Den Haag. De koning is daarbij ook aanwezig. Meer dan 4000 veteranen en militairen marcheren dan rond de Hofvijver. Ook zijn er historische en moderne legervoertuigen te zien; • een bijeenkomst op het Malieveld, waar veteranen en hun familie en vrienden en burgers elkaar kunnen ontmoeten. <p>3. Hoe kun je ook buiten Den Haag zien dat het Nederlandse Veteranendag is?</p> <p><i>Op alle gebouwen van de rijksoverheid en bij gemeenten en provincies gaat op Veteranendag de vlag uit. Ook burgers en bedrijven mogen dit doen. Je kunt dus overal Nederlandse vlaggen zien.</i></p>
Kameraadschap	<p>4. Wat hoopt de organisatie van de Nederlandse Veteranendag nog meer met de Veteranendag te bereiken?</p> <p><i>De organisatie hoopt dat veteranen op deze dag hun oud-collega's kunnen ontmoeten, die hetzelfde hebben meegemaakt als zij.</i></p>

Na het lezen

5. Voor het lezen van de tekst heb je nagedacht of je de Nederlandse Veteranendag op 29 juni wel of niet wilt bezoeken. Hoe denk je daar nu over, nu je de tekst hebt gelezen? Leg je antwoord uit.
Eigen antwoord.